

4. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 31 травня 2005 року N 2599-IV, від 27 березня 2014 року N 1170-VII // Портал ЛІГА : Закон. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T030851.html. – Назва з екрана.
5. Алгоритм оцінки економічної ефективності впровадження інформаційної технології у торговельну організацію / [Л. І. Нефьодов, Д. О. Маркозов, І. Г. Ільге, В. О. Беспалий] // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 4 (978) 60. – Х. : НТУ «ХПІ», 2013. – С. 55–60. – (Серія: Нові рішення в сучасних технологіях).

ЕЛЕКТРОННІ ФАХОВІ ВИДАННЯ З ПЕДАГОГІКИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ

Н. М. Кропачева, н. с.

*Державна науково-педагогічна бібліотека
імені В. О. Сухомлинського, м. Київ, Україна*

Електронні періодичні видання є основним джерелом доступу до світового інформаційного потоку та важливою складовою системи інформаційних ресурсів сучасної бібліотечної установи. Електронне періодичне видання у системі наукових знань цінне тим, що публікації, розміщені в ньому, характеризуються більшою доступністю, аніж статті у традиційному (паперовому) форматі. Читач може отримати доступ до них, як через онлайн-мережу, так і через спеціалізовану мережу певного закладу, зокрема бібліотеки. Водночас електронні періодичні видання, так само як і традиційні, пропонують проміжні чи кінцеві результати певних досліджень і тому мають незаперечну наукову цінність.

Електронні періодичні видання являють собою оцифрований варіант тексту друкованого видання. Разом із тим, все більше поширення отримують такі видання, що розміщені виключно в електронному вигляді, зокрема у мережі Інтернет, та не мають традиційних версій. Серед електронних видань найбільшу цінність представляють електронні наукові фахові видання, що мають відповідати достатньо суворим змістовим та стильовим вимогам –

зокрема бути включеними до затверджених Міністерством освіти і науки України переліків видань, де можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата наук.

Реферування як різновид наукової обробки документів переживає своє становлення у незалежній Україні, оскільки ні наявні масштаби, ані динаміка реферування наукових видань не відповідають постійно зростаючим інформаційним запитам як дослідницьких кіл, так і інших читачів. Стосовно необхідності реферування саме електронних видань точаться дискусії (адже якщо видання саме по собі доступне у певній мережі, у т. ч. в Інтернеті, то постає питання про доцільність створення ще й стислого змісту для нього), але, на нашу думку, воно потрібне з таких причин:

- число електронних періодичних видань та статей у них в Україні щороку зростає у зв'язку з інформатизацією суспільства (причому збільшується і сама динаміка цього зростання), а тому актуалізується отримання реферативної інформації про ці електронні ресурси з метою інтенсифікації наукового пошуку;

- в умовах поширення електронних ресурсів в інформаційно-документальних (у т. ч. бібліотечних) установах зростає значення реферативних документів в автоматизованих системах пошуку, зокрема в бібліографічних записах електронних каталогів.

Нині інформація щодо масиву електронних періодичних видань в Україні, зокрема з питань педагогіки, не впорядкована, як значною мірою і про періодичні видання в цілому. Дані, які містяться в різних статистичних довідниках, публікаціях, наукових оглядах, різняться між собою. За статистичними даними про друковані засоби масової інформації в Україні Державної реєстраційної служби України протягом останніх років кількість друкованих періодичних видань має тенденцію до активного зростання. Так протягом 2009–2015 рр. їх кількість збільшилась з 27 696 назв до 45 573, майже на 65 %. При цьому слід відмітити і зростання саме фахової наукової періодики з 940 до 1 416 назв (за даними ДАК України).

Інформація про сукупність наукових журналів представлена також у реєстрі Вищої Атестаційної Комісії України, де зареєстровано (Перелік фахових видань ВАК України –

<http://www.vak.org.ua>). Електронні наукові фахові видання (31 назва) представлені окремим переліком на цьому ж сайті. Найбільш повно інформацію про сукупність наукових журналів України представлено на сайті Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського (www.nbuv.gov.ua) – розділи «Наукова періодика України» та «Електронні наукові фахові видання».

Разом з тим відслідковувати сукупність вітчизняних електронних наукових журналів досить складно. Часто навіть ті журнали, що позиціонують себе як електронні, не надають повних текстів до статей, а лише тільки зміст чи анотації. Лише кілька електронних журналів України пропонують постатейний пошук та весь «глибокий» архів своїх номерів. Аналіз можливості швидкого та зручного доступу до електронних версій періодичних видань, а саме наявності їх у мережі Інтернет, у тому числі на сайті НБУВ показав, що веб-сайти мають близько 40 % фахових періодичних видань сфери.

Важливу роль у системі наповнення бази електронних наукових періодичних видань з питань педагогіки займає Національна академія педагогічних наук України, яка бере активну участь у методологічному та науково-методичному забезпеченні розвитку освіти, розробленні її законодавчої і нормативної бази, створенні концепцій розвитку загальноосвітньої, професійної та вищої школи, здійсненні виховного процесу.

Для повного розкриття значення періодичних видань з педагогіки у реферативній системі інформації зроблено чимало. Насамперед це стосується удосконалення правової бази регулювання прав бібліотечних установ на поширення наукової педагогічної інформації, розробки єдиних технологічних вимог до наповнення і використання електронних бібліотечних фондів. Так, створення систематизованого довідника електронних журналів стане значним поштовхом на шляху до покращення ситуації в галузі реферування електронних періодичних видань, зокрема з питань педагогіки.

Таким чином, ми прийшли до таких висновків:

1. Реферування електронних періодичних видань є перспективним напрямом оперативного доступу вчених та інших користувачів до нової вітчизняної наукової літератури. Електронні видання з питань педагогіки у реферативній базі даних можуть

бути представлені як колекція електронних документів (у реферованому, тобто зручному для користувачів вигляді), доступ до якої є можливим через глобальні мережі передачі даних.

2. Місце електронних періодичних видань у галузі педагогіки у системі реферативної бази даних визначається функціями цих видань – загальними, спеціальними та конкретними. Серед конкретних функцій, притаманних насамперед виданням у сфері педагогіки й освіти, необхідно назвати функції фіксації наукового педагогічного пріоритету, формування репутації авторів статей, а також оцінювальну функцію.

3. Значна популярність використання електронних ресурсів з педагогіки користувачами інформаційних ресурсів пояснюється тим, що електронний формат дає можливість безперешкодного, оперативного і постійного доступу до значного масиву спеціалізованих періодичних видань. При цьому користувач може опрацювати кілька видань одночасно, здійснювати копіювання інформації з електронної публікації та ін. Водночас, звичайно мають місце і правові лакуни цього процесу, зокрема пов'язані із дотриманням авторських прав та відповідальним використанням тексту наукового електронного видання.

Поширення інформаційних технологій у сфері виробництва електронних періодичних видань в українських бібліотеках переживає період досить динамічного розвитку і тому, звичайно, має великі перспективи. Аналогічні вагомі перспективи має і науково-дослідницьке супроводження цього процесу, яке, на нашу думку, може передбачати такі питання:

- компаративний аналіз динаміки надходжень електронних періодичних видань з педагогіки за обраний період;
- виявлення проблемних методологічних та технічних аспектів практичного запровадження системи обліку електронних періодичних видань у бібліотеках України.

Також потребує подальшого дослідження актуальність реферування електронних періодичних видань як однієї зі складових інтегрованого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського, яка актуалізує оперативний доступ вчених та інших користувачів до здобутків вітчизняної педагогічної думки.

Список використаних джерел

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] / Закон України № 32/95-вр від 27.01.95. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/про_бібліотеки_і_бібліотечну_справу. – Назва з екрана.
2. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV // Урядовий кур'єр. – 2003. – 2 липня. – № 119. – С.1–6.

ВАЖЛИВІСТЬ ІНДЕКСАЦІЇ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ НА СУЧАСНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

С. В. Карташов, студент

*Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна*

Сучасні економічні відносини вимагають від підприємства будь-якої сфери власності створювати, і спрямовувати значні обсяги документації, тому вкрай важливо мати певні інструменти, методики які б дозволяли ефективно доробляти документ, знаходити його. Одним з таких інструментів є індексація.

Індексація є важливою складовою організації роботи з документами будь-якого виробництва. Суть індексування полягає в тому, щоб передати зміст документів, а в разі необхідності й деякі формальні ознаки у вигляді коротких закодованих повідомлень, так званих пошукових образів документів (ПОД). Наявність ПОД забезпечує подальший пошук документів завдяки зіставленню ПОД із пошуковим приписом. Індексування здійснюється на основі певних інформаційно-пошукових мов. Інформаційно-пошукова мова (ІПМ) – це спеціалізована штучна мова, призначена для передачі змісту й формальних ознак документів, а також інформаційних запитів пошуку потрібних документів. Нерідко в установах розробляють цифрові класифікатори посадових осіб, як правило – керівника і його заступників, наприклад: генеральний директор – 01; фінансовий директор – 02; комерційний директор – 03; заступник генерального директора з адміністративно-господарських питань – 04.